

توان طرحواره های ناسازگار اولیه و ابعاد شخصیت در پیش بینی افسردگی

مهدی رضایی^۱، سیمین غلامرضایی^۲، محمد علی سپهوندی^۳

فیروزه غضنفری^۴ و فضل اله دریکوند^۵

طرحواره های ناسازگار اولیه، الگوها یا درون مایه های عمیق، فراگیر و ناکارآمدی است که در دوران کودکی یا نوجوانی شکل گرفته، در دوران بزرگسالی تداوم می یابد و در عمیق ترین سطح شناخت، عمل می کند که معمولاً فرد نسبت به آنها آگاهی ندارد. طرحواره ها، باعث می شود افراد مستعد افسردگی، اضطراب، روابط بین فردی ناکارآمد و اختلالات روانی- جسمانی شوند. هدف پژوهش حاضر، تعیین میزان توانایی ابعاد شخصیتی و طرحواره های ناسازگار اولیه در پیش بینی افسردگی بود. بدین منظور طی یک پژوهش توصیفی از نوع همبستگی، ۳۸۴ نفر (۲۰۱ زن، ۱۷۲ مرد، ۱۱ نامعلوم) براساس نمونه گیری در دسترس از دانشگاه های زنجان و لرستان انتخاب و از نظر طرحواره های ناسازگار اولیه، ابعاد شخصیتی و افسردگی مورد آزمون قرار گرفتند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که طرحواره های ناسازگار، با عامل روان رنجوری همبستگی مثبت و با چهار عامل برون گرایی، گشودگی به تجربه، توافق و وظیفه شناسی همبستگی منفی داشت. طرحواره های ناسازگار گزینشی توانست ۲۷ درصد از واریانس افسردگی را تبیین کنند. با توجه به یافته های حاصل، می توان گفت که عامل روان رنجوری، یک عامل مهم در شکل گیری طرحواره های ناسازگار است.

واژه های کلیدی: ابعاد شخصیتی، طرحواره های ناسازگار اولیه، افسردگی

مقدمه

طرحواره های ناسازگار اولیه^۶ (EMS) الگوها یا درون مایه های عمیق و فراگیری است که در دوران کودکی یا نوجوانی شکل گرفته و در دوران بزرگسالی، تداوم یافته و به رابطه ی فرد با خود و دیگران مربوط می شود و به شدت ناکارآمداند. در شکل گیری طرحواره ها، خلق و خوی ذاتی با تجارب

۱. دپارتمان روان شناسی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران (نویسنده مسوول) rezaee.mehdi15@yahoo.com

۲. دپارتمان روان شناسی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

۳. دپارتمان روان شناسی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

۴. دپارتمان روان شناسی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

۵. دپارتمان روان شناسی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

ارتباطی غیرانطباقی اولیه، تعامل می کنند (یانگ، کلسو و ویشار، ۲۰۰۳) و به طور خاص تر، این طرحوارها در صورتی به EMS تبدیل می شود که نیازهای روان شناختی و جهانی فرد برآورده نشود. یانگ، کلسو و ویشار (۲۰۰۳) معتقدند که خلق و خوی کودک، نقش مهمی در گسترش طرحوارها دارد زیرا یک خلق و خوی شدید و غیرعادی، باعث می شود والدین نیز درگیر یک رابطه ی نه چندان مطلوب شوند. طرحواره ها، باید به عنوان شبه-صفت^۱ در نظر گرفته شود که در طول زمان پایدار است (ویشار و بک، ۲۰۰۶). در واقع به نظر می رسد که طرحواره ها، می تواند در یک دوره ی ۲/۵ تا ۵ ساله، ثبات بالایی را نشان دهد (ریسو، فرام، ریوف و همکاران، ۲۰۰۶) و یا حتی فراتر از نشانه های افسردگی در یک دوره ی ۹ ساله ثبات خود را حفظ کنند (ونگ، هالورسن، ایسمن و واترلو، ۲۰۱۰). مطالعات، نشان می دهد که EMS با بعضی از اختلالات نسبت به بعضی دیگر، ارتباط بیشتری دارد. با وجود این، ظاهراً EMS یک عامل آسیب پذیر کلی به آسیب شناسی روانی است و با دامنه ی وسیعی از اختلالات روانپزشکی رابطه دارد (اویی و هوفارت، ۲۰۰۷؛ ریسو، مداکس و ستورلی، ۲۰۰۷؛ ریویز و تیلور، ۲۰۰۷؛ پینو-گاویا، کستیل هو، گل هاردو و کون ها، ۲۰۰۶).

مدل پنج عاملی، یک رویکرد روان شناختی به ابعاد شخصیت دارد (مک کری و کاستا، ۲۰۰۳) که در تحلیل توصیفی شخصیت (آنکلیتر، اوستن درف و جان، ۱۹۹۰) و تشخیص و شناسایی اختلالات شخصیت نقش بسزایی دارد (ترول، ۲۰۱۲). عده ای عقیده دارند که این عوامل، به طور منطقی صفات جهانی و کلی را خلاصه و سازمان بندی می کند (مک آدامز و پالس، ۲۰۰۶). در مفهوم بندی مک کری و کاستا (۲۰۰۳) پنج عامل روان رنجوری^۲، برون گرایی^۳، گشودگی به تجربه^۴، توافق^۵ و وظیفه شناسی^۶ وجود دارد. امروزه، تمایز مفهومی میان خلق و خو^۷ و صفات شخصیتی از سوی طرفداران مدل پنج عاملی به چالش کشیده شده (مک کری، کاستا، استندورف و همکاران، ۲۰۰۰) و ارتباط بین FFM و آسیب شناسی روانی به طور گسترده مورد مطالعه قرار گرفته است تا جایی که فراتحلیل سامویل و ویدیگر (۲۰۰۸) و سالسمن و پاگ (۲۰۰۴) نشان می دهد که بین اختلالات محور یک و دو با FFM رابطه ی معناداری وجود دارد و اخیراً آندرسون، وید، ایندربیتزن-نولان و هاسن (۲۰۱۰) نشان دادند که خلق و خوی روان رنجوری یا عاطفه پذیری منفی^۸ و برون گرایی پایین نقش بسزایی در تحول اختلالات روان شناختی دارند. با این تفاسیر FFM، در پیش بینی پاسخ به درمان افسردگی،

1. Trait-like
2. neuroticism

3. extraversions
4. openness

5. agreeableness
6. conscientiousness

7. temperament
8. negative affectivity

کمی گیج کننده به نظر می رسد (باگبی، کولتی، سگال و همکاران، ۲۰۰۸). موریس (۲۰۰۶) طی مطالعه ای گزارش کرد که تمامی طحوااره های ناسازگار اولیه با عامل روان رنجوری همبسته است؛ به علاوه، طحوااره معیار های سرسختانه، همبستگی مثبتی با برون گرایی، توافق و گشودگی به تجربه و وظیفه شناسی داشت. همچنین، طحوااره ی ایثار، با توافق و طحوااره ی آسیب پذیری نسبت به زیان، با گشودگی به تجربه رابطه ی مثبت داشتند. در همین راستا، ساوا (۲۰۰۹) نشان داد که میان EMS با توافق پایین و روان رنجوری بالا، رابطه معناداری وجود دارد. علاوه بر این، پژوهش هایی نیز نشان داده است که روان رنجوری با EMS رابطه ی مثبت و توافق و برونگرایی با EMS رابطه منفی دارد (بهرامی زاده، ۲۰۱۱).

FFM با اختلالات بالینی (سامویل و ویدیگر، ۲۰۰۸) و EMS با مجموعه ی وسیعی از اختلالات، رابطه دارد (ریویز و تیلور، ۲۰۰۷؛ پینو-گاوایا، کستیل هو، گل هاردو و کون ها، ۲۰۰۶). مطالعات، نشان می دهد که عامل روان رنجوری، یک عامل آسیب پذیری به افسردگی است و عامل برونگرایی، رابطه ی ضعیفی با افسردگی دارد (کندلر، گاتز، گاردنر و پیدرسن، ۲۰۰۶؛ چکیوتا و استایلز، ۲۰۰۵). کالویت، استیوز، لویز دی آریابی و رویز (۲۰۰۵) نشان دادند که طحوااره های ناسازگار شکست، نقص / شرم و ایثار، با شدت افسردگی همبسته است. مطالعات، نشان داده است که ۸ طحوااره ی ناسازگار ایثار، استحقاق / بزرگ منشی، نقص / شرم، خود کنترلی ناکافی، آسیب پذیری به زیان، شکست، وابستگی / بی کفایتی و معیار های سرسختانه، ارتباط معناداری با نشانگان افسردگی دارد (تیم، ۲۰۱۰؛ هاریس و کورتین، ۲۰۰۲). براساس پیشینه ی پژوهش در این مطالعه، ما نیز با وارد کردن این ۸ طحوااره در معادله ی رگرسیون توان پیش بینی افسردگی را در آنها بررسی کردیم.

روش

این پژوهش، پژوهشی توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه ی آماری این پژوهش دانشجویان دانشگاه های زنجان و لرستان بودند که از این جامعه، ۳۸۴ نفر (۲۰۱ زن، ۱۷۲ مرد، ۱۱ نامعلوم) با میانگین سنی ۲۳/۴۵ ($SD=۲/۵۷$) به روش نمونه گیری در دسترس و داوطلبانه در سال تحصیلی ۱۳۹۱-۱۳۹۰ انتخاب و با پرسشنامه های فرم کوتاه طحوااره های ناسازگار (SQ-SF)^۱ و افسردگی بک ۲ (BDI-II)^۲ و فرم کوتاه پرسشنامه ی شخصیتی (NEO-PI-R)^۳ مورد آزمون فرا گرفتند.

1. Young Schema Questionnaire-Short Form 3. Neuroticism-Extraversion-Openness Inventory
2. Beck Depression Inventory-II

فرم کوتاه پرسشنامه ی طرحواره های ناسازگار اولیه (SQ-SF؛ یانگ و برآون، ۱۹۹۹)، ۷۵ سوال دارد و ۱۵ طرحواره ی ناسازگار اولیه را در یک طیف ۶ درجه ای (کاملاً در مورد من نادرست است = ۱، کاملاً مرا توصیف می کند = ۶) می سنجد. آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۹۶ و برای تمام خرده مقیاس ها بالاتر از ۰/۸۰ بوده است (والر، مه ی و هنیان، ۲۰۰۱). در ایران نیز ثبات درونی برای خرده مقیاس ها در دامنه ی ۰/۶۲ تا ۰/۹۰ و برای کل آزمون ۰/۹۴ بدست آمده است (صدوقی و آگیلار-وفایی، ۲۰۰۸). همچنین، پایایی آن از طریق بازآزمایی در دامنه ی ۰/۶۰ تا ۰/۸۵ قرار دارد (آهی، ۲۰۰۵).

فرم کوتاه پرسشنامه ی شخصیتی NEO (NEO-PI-R؛ کاستا و مک کری، ۱۹۹۲) حاوی ۶۰ ماده است و پاسخ گویان هر یک از ۶۰ جمله را بر مبنای یک مقیاس پنج درجه ای (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم)، درجه بندی می کنند. ضریب پایایی گزارش شده توسط کاستا و مک کری (۱۹۹۲) از ۰/۵۱ تا ۰/۸۲ و ضریب اعتبار ۰/۶۳ تا ۰/۸۱ متغیر بوده است. در ایران نیز حق شناس (۱۹۹۹) و گروسی فرشی (۱۹۹۸) ضرایب پایایی را از ۰/۵۳ تا ۰/۸۷ گزارش کردند؛ به علاوه، گروسی فرشی (۱۹۹۸) ضرایب پایایی روان رنجوری، برون گرایی، گشودگی به تجربه، توافق و وظیفه شناسی را به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۸۰، ۰/۷۰ و ۰/۸۷ برآورد کرده است.

پرسشنامه ی افسردگی بک-۲ (BDI-II) از ۲۱ ماده تشکیل شده و برای سنجش شدت افسردگی به کار می رود. هر ماده، نمره ای بین صفر تا ۳ دارد و هر فرد می تواند نمره ی بین صفر تا ۶۳ کسب کند. بک، ستیر و براون (۲۰۰۰) ثبات درونی این ابزار را ۰/۷۳ تا ۰/۹۲ با میانگین ۰/۸۶ برآورد کرده اند. آنها همچنین ضریب آلفا ۰/۸۶ را برای گروه بیمار و ۰/۸۱ را برای غیر بیمار گزارش کرده اند. در ایران نیز رجبی، عطاری و حقیقی (۲۰۰۱) ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه را ۰/۸۷ و ضریب بازآزمایی به فاصله سه هفته را ۰/۴۹ گزارش کرده اند.

از آنجا که هدف این پژوهش، پیش بینی متغیر ملاک از متغیر پیش بین بود، از مدل رگرسیون چندگانه استفاده شد. هدف تحقیقات رگرسیون چندگانه، پیدا کردن متغیرهای پیش بینی است که تغییرات متغیر ملاک را چه به تنهایی و چه به صورت مشترک پیش بینی کند. برای پردازش داده ها از ویرایش ۱۶ نرم افزار SPSS استفاده شد.

یافته ها

در جدول ۱، مولفه های توصیفی متغیرهای مورد پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱. مولفه های توصیفی متغیر های مورد پژوهش

متغیر ها	M	sd	متغیر ها	M	sd
روانرنجوری	۱۸/۱۹	۱۰/۱۴	آسیب پذیری به زیان	۱/۱۶	۰/۷۸
برون گرایی	۳۴/۲۶	۹/۱۱	گرفتار	۳/۸۷	۲/۰۹
گشودگی به تجربه	۲۴/۳۱	۱۱/۵۲	اطاعت	۲/۹۹	۱/۴۵
توافق	۳۹/۴۱	۱۱/۱۹	ایثار	۳/۵۱	۲/۰۶
وظیفه شناسی	۲۸/۱۷	۱۰/۷۸	بازداری هیجانی	۱/۰۴	۰/۴۱
وابستگی/بی کفایتی	۲/۳	۱/۱۴	معیار های سرسختانه	۳/۲۹	۱/۰۸
محرومیت هیجانی	۱/۳	۰/۲۵	خودکنترلی ناکافی	۲/۱۴	۱/۰۳
بی اعتمادی	۲	۱/۰۲	استحقاق	۲/۲۸	۱/۱۱
انزوای اجتماعی	۱/۰۹	۰/۹۸	رهاشدگی	۳/۳۹	۲/۲۹
شکست	۲/۹۰	۱/۱۱	افسردگی (BDI-II)	۶/۸	۶/۰۹
نقص/شرم	۳/۰۹	۱/۲۱			

در جدول ۲، نتایج همبستگی بین ابعاد شخصیتی و طرحواره های ناسازگار اولیه ارائه شده است. همبستگی بین ابعاد شخصیتی و طرحواره های ناسازگار اولیه نشان داد که تمام طرحواره های ناسازگار به غیر از طرحواره ی استحقاق ($r=0/16$) با روان رنجوری رابطه ی مثبت و معنادار دارند و دامنه ی این همبستگی بین $0/19$ (ایثار) تا $0/58$ (نقص/شرم) قرار دارد. همانطور که جدول ۲ نشان می دهد تمام طرحواره های ناسازگار به غیر از طرحواره های استحقاق ($r=0/12$) و ایثار ($r=0/10$) با عامل برونگرایی همبستگی منفی دارند ولی فقط طرحواره های محرومیت هیجانی ($r=-0/27$)، بی اعتمادی ($r=-0/30$)، انزوای اجتماعی ($r=-0/41$)، شکست ($r=-0/46$)، نقص/شرم ($r=-0/31$)، اطاعت ($r=-0/31$) و بازداری هیجانی ($r=-0/44$) معنادار است. از سوی دیگر، فقط دو طرحواره ی شکست ($r=-0/29$) و بازداری هیجانی ($r=-0/25$) با عامل گشودگی به تجربه رابطه ی معناداری دارد؛ به علاوه، طرحواره های بی اعتمادی ($r=-0/31$)، ایثار ($r=0/24$)، خودکنترلی ناکافی ($r=-0/33$) و استحقاق ($r=-0/49$) با عامل توافق، همبستگی معناداری دارند و در نهایت، دو طرحواره ی وابستگی ($r=-0/25$) و خودکنترلی ناکافی ($r=-0/28$) با عامل وظیفه شناسی همبستگی معنادار دارند.

در ادامه، بر اساس پیشینه ی پژوهش، ۸ طرحواره ی ایثار، استحقاق/بزرگ منشی، نقص/شرم، خود کنترلی ناکافی، آسیب پذیری به زیان، شکست، وابستگی/بی کفایتی و معیار های سرسختانه به منظور پیش بینی افسردگی به عنوان متغیرهای پیش بین وارد معادله ی رگرسیون شدند.

جدول ۲. نتایج همبستگی بین ابعاد شخصیتی و طرحواره های ناسازگار اولیه

طرحواره های ناسازگار اولیه	رون رنجوری	برون گرایی	گشودگی به تجربه	توافق	وظیفه شناسی
وابستگی/بی کفایتی	۰/۵۳**	-۰/۱۸	-۱۰	-۰/۱۵	-۰/۲۵**
محرومیت هیجانی	۰/۲۹**	-۰/۲۷**	-۰/۱۳	۰/۱۱	-۰/۱۷
بی اعتمادی	۰/۴۲**	-۰/۳۰**	-۰/۱۶	-۰/۳۱**	-۰/۱۲
انزوای اجتماعی	۰/۴۵**	۰/۴۱**	-۰/۰۵	-۰/۰۸	-۰/۱۱
شکست	۰/۴۸**	-۰/۴۶**	-۰/۲۹**	۰/۱۶	-۰/۱۸
نقص/شرم	۰/۵۸**	-۰/۳۱**	-۰/۰۷	-۰/۰۴	-۰/۱۴
آسیب پذیری به زیان	۰/۵۱**	-۰/۱۸	-۰/۱۰	-۰/۱۶	-۰/۱۵
گرفتار	۰/۲۵**	-۰/۱۶	-۰/۰۶	-۰/۱۲	-۰/۰۹
اطاعت	۰/۵۵**	-۰/۳۱**	-۰/۱۱	-۰/۱۳	-۰/۱۴
اثر	۰/۱۹*	۰/۱۰	۰/۰۷	۰/۲۴*	۰/۱۷
بازداری هیجانی	۰/۳۳**	-۰/۴۴**	-۰/۲۵**	-۰/۱۴	-۰/۰۶
معیار های سرسختانه	۰/۲۴*	۰/۰۸	۰/۱۶	۰/۱۱	۰/۰۸
خود کنترلی ناکافی	۰/۳۹**	-۰/۱۶	-۰/۰۹	-۰/۳۳**	-۰/۲۸**
استحقاق	۰/۱۶	۰/۱۲	۰/۱۵	-۰/۴۹**	-۰/۱۴
رهاشدگی	۰/۰۳۸**	-۰/۱۸	-۰/۱۱	-۰/۱۶	-۰/۰۵

* $P < 0.05$, ** $P < 0.01$

همانطوری که در جدول ۳ نشان داده شده، این مدل توانست ۲۷ درصد از واریانس کل را تبیین کند ($F=18/805$, $p < 0.001$, $R_{adj}=27$) ولی بررسی سهم مستقل هر کدام از این ۸ طرحواره، نشان داد که طرحواره های وابستگی/بی کفایتی ($B=0/12$, $P < 0/05$)، نقص/شرم ($B=0/10$, $P < 0/05$)، اثر ($B=33$, $P < 0/0001$)، خود کنترلی ناکافی ($B=0/11$, $P < 0/05$) و شکست ($B=0/43$) می توانند به طور معناداری افسردگی را پیش بینی کنند.

برای اینکه بتوانیم توان پیش بینی ابعاد پنجگانه ی شخصیت و پرسشنامه ی طرحواره های ناسازگار (SQ-SF) را در افسردگی مورد مقایسه قرار دهیم، پنج عامل مدل FFM و نمره ی کلی پرسشنامه SQ-SF (مجموع نمرات تمامی مقیاس ها) وارد معادله رگرسیون گام به گام شد. در گام اول، ابعاد NEO-PI-R به عنوان یک بلوک وارد رگرسیون شد و در گام دوم، نمره ی کلی SQ-SF وارد معادله شد. نتایج، نشان داد وقتی که ابعاد NEO-PI-R کنترل می شود، نمره ی کلی SQ-SF می تواند فراتر

از آن ۱۳ درصد از واریانس افسردگی را تبیین کند ($P < 0/01$) و به طور کلی این دو پرسشنامه باهم می توانند ۶۱ درصد از واریانس را تبیین کنند ($P < 0/01$).

جدول ۳: خلاصه ی رگرسیون همزمان برای پیش بینی افسردگی
بر اساس طرحواره های ناسازگار

متغیر های پیش بین	β استاندارد شده	t	Sig	R^2	R اصلاح شده
مدل طرحواره ها				۰/۲۹	۰/۲۷
وابستگی/ بی کفایتی	۰/۱۲	۲/۱۵	۰/۰۳		
استحقاق	۰/۰۸	۱/۵۹	۰/۱۱		
آسیب پذیری به زیان	۰/۰۴	۰/۸۲	۰/۴۲		
نقص/ شرم	۰/۱۰	۲/۰۲	۰/۰۴		
ایثار	۰/۳۳	۵/۷۲	۰/۰۰۱		
خودکنترلی ناکافی	۰/۱۱	۲/۰۸	۰/۰۴		
شکست	۰/۴۳	۸/۳۳	۰/۰۰۱		
معیار های سرسختانه	۰/۰۳	۰/۶۵	۰/۵۱		

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که تمام طرحواره های ناسازگار اولیه (EMS) به غیر از طرحواره استحقاق/ بزرگ منشی، به طور معناداری با عامل روان رنجوری همبستگی مثبتی داشتند (دامنه r از ۰/۱۶ تا ۰/۵۸). از سوی دیگر، تمام طرحواره ها به جز طرحواره های ایثار و استحقاق/ بزرگ منشی با برون گرایی همبستگی منفی داشتند ولی فقط طرحواره های محرومیت هیجانی، بی اعتمادی، انزوای اجتماعی، شکست، نقص/ شرم، اطاعت و بازداری هیجانی معنادار بودند. این یافته با اکثر پژوهشهای صورت گرفته در این حیطه از جمله پژوهش بهرامی زاده (۲۰۱۱) تیم (۲۰۱۰) ساوا (۲۰۰۹) و موریس (۲۰۰۶) همخوانی دارد؛ برای مثال، بهرامی زاده (۲۰۱۱) در پژوهش خود نشان داد که تمامی طرحواره های ناسازگار اولیه با روان رنجوری به طور معناداری همبسته است (دامنه r از ۰/۱۸ تا ۰/۵۸). تیم (۲۰۱۰) نیز نشان داد که تمام طرحواره های ناسازگار به جز طرحواره های ایثار و استحقاق با روان رنجوری به طور معناداری همبستگی مثبت دارد، او پیش بینی کرد که اگر به جای همبستگی پیرسون از روش همبستگی نیمه تفکیکی استفاده شود، از تعداد این همبستگی ها به شدت کاسته می شود. از آنجا که در این مطالعه و در پژوهش های پیشین (بهرامی زاده، ۲۰۱۱؛ تیم، ۲۰۱۰؛ ساوا، ۲۰۰۹؛

موریس، ۲۰۰۶) دو عامل روان رنجوری و برون گرایی، بیشترین ارتباط و دو عامل گشودگی به تجربه و وظیفه شناسی، کمترین ارتباط را با EMS داشتند. با استناد به بعضی از مطالعات (ریسو، ۲۰۰۷؛ ریسو و همکاران، ۲۰۰۶) که معتقدند FFM می تواند منجر به بهبود طبقه بندی طرحواره های ناسازگار شود، با وجود اینکه EMS با عامل روان رنجوری قویا همبسته است، SQ-SF نمی تواند دامنه کاملی از صفات شخصیتی NEO-PI-R را پوشش بدهد. به عبارت دیگر، می توان گفت که SF-SQ، قادر نیست عامل های شخصیتی گشودگی به تجربه و وظیفه شناسی را به خوبی پوشش دهد.

نتایج این پژوهش نشان داد که EMS، به ویژه با روان رنجوری بالا و برونگرایی و توافق پایین مرتبط است. بنابراین، می توان به عقیده ی کالویت (۲۰۱۳) استناد کرد و گفت که خلق و خوی روان رنجوری یا عاطفه پذیری منفی یک عامل آسیب پذیری کلی یا خلق و خوی آسیب پذیر است که می تواند منجر به شکل گیری EMS شود، بنابراین از این نظر، با نتایج هالورسن و همکاران (۲۰۰۹) هماهنگ است. البته یانگ، کلسو و ویشار (۲۰۰۳) براین باورند که خلق و خوی آسیب پذیر، به خودی خود برای شکل گیری EMS کافی نیست بلکه، مهمتر از آن نحوه ی رفتار محیط اولیه با خلق و خوی کودک است.

یافته های حاصل از رگرسیون همزمان برای ۸ طرحواره ی گزینشی (ایثار، استحقاق/ بزرگ منشی، نقص/ شرم، خود کنترلی ناکافی، آسیب پذیری به زیان، شکست، وابستگی/ بی کفایتی و معیار های سرسختانه) نشان داد که این مدل می تواند به طور معناداری ۲۷ درصد از واریانس افسردگی را پیش بینی کند. این نتایج با بسیاری از پژوهش ها (رینر و همکاران، ۲۰۱۲؛ تیم، ۲۰۱۰؛ کالویت، استیوز، لویز دی آریایی و رویز، ۲۰۰۵؛ هاریس و کورتین، ۲۰۰۲) همخوانی دارد.

References

- Ahi, G. (2005). *Normig of Young Schema Questionnaire-Short Form (YSQ-SF), detecting of structural analysis between students of Tehrans university in 2004-2005 years*: (unpublished MA Thesis), Allameh Tabatbahi University. (Persian).
- Angleitner, A., Ostendorf, F., & John, O. P. (1990). Towards a taxonomy of personality descriptors in German: a psycho-lexical study. *European Journal of Personality*, 4, 89-118.
- Bagby, R., Quilty, L. C., Segal, Z. V., McBride, C. C., Kennedy, S. H., & Costa, P. T. (2008). Personality and differential treatment response in major depression: a randomized controlled trial comparing cognitive-behavioural therapy and pharmacotherapy. *Canadian Journal of Psychiatry*, 53, 361-370.
- Bahramizadeh, H., Ehsan, H. B. (2011). Early Maladaptive Schemas and Agreeableness in Personality Five Factor Model. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 547 – 551.
- Bahramizadeh, H., Ehsan, H. B. (2011). The Evaluation of Prediction Potential Neuroticism and Extraversion According to Early Maladaptive Schemas. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 524 – 529.
- Beck, A. T., Steer, R. A., Brown, G. K. (2000). *Manual of the Beck inventory-II*. San Antonio TX: The psychological corporation.
- Calvete, E., Estevez, A., Lopez de Arroyabe, E., & Ruiz, P. (2005). The schema questionnaire- short form: structure and relationship with automatic thoughts and symptoms of affective disorders. *European Journal of Psychological Assessment*, 21, 90-99.

- Chioqueta, A. P., & Stiles, T. C. (2005). Personality traits and the development of depression, hopelessness, and suicide ideation. *Personality and Individual Differences*, 38, 1283-1291.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO personality inventory: Professional manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Garoosie-Farshi, M. (1998). *Norming of NEO personality test and detecting and analysis of feature and it's structural analysis between Iranian student*: (unpublished Ph Thesis), Tarbiat Moddares University
- Haghshenas, H. (1999). Norming of NEO, revised form. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 16, 37-48. (Persian).
- Halvorsen, M., Wang, C. E., Richter, J., Myrland, I., Pedersen, S. K., Eisemann, M., & et al. (2009). Early maladaptive schemas, temperament and character traits in clinically depressed and previously depressed subjects. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 16, 394-407.
- Harris, A. E., & Curtin, L. (2002). Parental perceptions, early maladaptive schemas, and depressive symptoms in young adults. *Cognitive Therapy and Research*, 26, 405-416.
- Kendler, K. S., Gatz, M., Gardner, C. H., & Pedersen, N. L. (2006). Personality and Major Depression: A Swedish Longitudinal, Population-Based Twin Study. *Arch Gen Psychiatry*, 63, 1113-1120.
- McAdams, D. P., & Pals, J. L. (2006). A new big five: fundamental principles for an integrative science of personality. *American Psychologist*, 61, 204-217.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (2003). *Personality in adulthood: A five-factor theory perspective* (2nd ed.). New York: Guilford Press.
- McCrae, R. R., Costa, P. T., Ostendorf, F., Angleitner, A., Hrebickova, M., Avia, M. D., & et al. (2000). Nature over nurture: temperament, personality, and life span development. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 173-186.
- Muris, P. (2006). Maladaptive schemas in non-clinical adolescents: relations to perceived parental rearing behaviours, big five personality factors and psychopathological symptoms. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 13, 405-413.
- Oei, T. P., & Baranoff, J. (2007). Young schema questionnaire: review of psychometric and measurement issues. *Australian Journal of Psychology*, 59, 78-86.
- Pinto-Gouveia, J., Castilho, P., Galhardo, A., & Cunha, M. (2006). Early maladaptive schemas and social phobia. *Cognitive Therapy and Research*, 30, 571-584.
- Rajabi, G., Attari, Y., & Haghghi, J. (2001). Factorial analysis of Beck Depression Inventory in boy student of Shahid Chamran University. *Journal of Educational science & Psychology*, 8, 49-66.
- Reeves, M., & Taylor, J. (2007). Specific relationships between core beliefs and personality disorder symptoms in a non-clinical sample. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 14, 96-104.
- Riso, L. P., Froman, S. E., Raouf, M., Gable, P., Maddux, R. E., Turini-Santorelli, N., & et al. (2006). The long-term stability of early maladaptive schemas. *Cognitive Therapy and Research*, 30, 515-529
- Riso, L. P., Maddux, R. E., & Santorelli, N. T. (2007). Early maladaptive schemas in chronic depression. In L. P. Riso, P. L. du Toit, D. J. Stein, & J. E. Young (Eds.), *Cognitive schemas and core beliefs in psychological problems. A scientist practitioner guide* (pp. 41e58). Washington, DC: American Psychological Association.
- Samuel, D. B., & Widiger, T. A. (2008). A meta-analytic review of the relationships between the five-factor model and DSM-IV-TR personality disorders: a facet level analysis. *Clinical Psychology Review*, 28, 1326-1342.
- Saulsman, L. M., & Page, A. C. (2004). The five-factor model and personality disorder empirical literature: a meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 23, 1055-1085.
- Sava, F. A. (2009). Maladaptive schemas, irrational beliefs, and their relationship with the five-factor personality model. *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies*, 9, 135-147.
- Sodooghi, Z., Agilarvafai, M. (2008). Norming of Young Schema Questionnaire-Short Form (YSQ-SF) in non-clinical Iranian samples. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 14 (12), 214-219.
- Thimm, J. C. (2010). Personality and early maladaptive schemas: A five-factor model perspective. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41, 273-380.
- Trull, T. J. (2012). The Five-Factor Model of Personality Disorder and DSM-5. *Journal of Personality*, 80 (6), 1698-1720.
- Wang, C. E. A., Halvorsen, M., Eisemann, M., Waterloo, K. (2010). Stability of dysfunctional attitudes and early maladaptive schemas: A 9-year follow-up study of clinically depressed subject. *J. Behav. Ther. & Exp. Psychiat*, 41 389-396.

- Weishaar, M. E., & Beck, A. T. (2006). *Cognitive theory of personality and personality disorders*. In S. Strack (Ed.), *Differentiating normal and abnormal personality* (2nd ed.). (pp. 113e135) New York: Springer.
- Young, J. E., & Brown, G. (1999). Young schema questionnaire. In J. E. Young (Ed.), *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach* (3rd ed.). Sarasota, FL: Professional Ressource Press.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York: Guilford Press.

Journal of
Thought & Behavior in Clinical Psychology
Vol. 8 (No. 29), pp. 77-86, 2013

The potency of early maladaptive schemas and personality dimensions in prediction of depression

Rezaei, Mehdi

Psychology department, Lorestan University, Lorestan, Iran

Gholamrezaei, Simin

Psychology department, Lorestan University, Lorestan, Iran

Sepvandi, Mohammad Ali

Psychology department, Lorestan University, Lorestan, Iran

Ghazanfari, Firoozeh

Psychology department, Lorestan University, Lorestan, Iran

Deirkvand, Fazlallah

Psychology department, Lorestan University, Lorestan, Iran

Early maladaptive schemas are patterns or deep themes, pervasive and inefficient which are formed in childhood or adolescence. They continue in adulthood and they act on the deepest level of cognition in which usually a person is not aware of. The Schemas make people who are prone to depression, anxiety, and dysfunctional interpersonal relationships and psycho-somatic get hurt. The purpose of this study was to determine the ability of personality dimensions and early maladaptive schemas in predicting depression. For this purpose in a descriptive study, correlation type, 384 patients (201 women, 172 men, 11 unknown) were selected based on the available samples from Zanjan and Lorestan University. They were tested regarding the early maladaptive schemas, personality traits and depression. Analysis of the regression indicated that maladaptive schemas are positively correlated with neuroticism factor and they are negatively correlated with four factors of extraversion, openness to experience, agreement and dutifulness. Selective maladaptive schemas were able to explain 27% of the depression variance. Given the current findings it can be said that neurotics is an important factor in formation of the maladaptive schemas.

Keywords: personality dimensions, early maladaptive schemas, depression

Electronic mail may be sent to: rezaee.mehdi15@yahoo.com